Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Urkunden und Akten der Stadt Strassburg

Nachträge und Berichtigungen zu Bd. 1 - 3. Register zu Bd. 2, 3 und 4,1

Schulte, Aloys

Straßburg, 1898

1260

urn:nbn:de:bsz:31-326727

Visual Library

nensis, concessa eis a H[ugone] tituli sancte Sabine presbitero cardinali tunc apostolice sedis legato[1] recipiendi eum per suas litteras facultate, in eadem ecclesia extiterit receptus in canonicum, postea tamen per constitutionem pape destitutus sit, de prebenda in prefata ecclesia providere procuret jus, quod eidem in ipsa ecclesia ex receptione hujusmodi competebat, in statum pristinum suscitans. «exhibita nobis petitio.» datum Anagnie 4 nonas februarii anno sexto. *1260 Februar 2 Anagni.*

V aus Reg. Vat. tom. 25 fol. 247.

226. Alexander IV papa . . decano ecclesie sancti Salvatoris Metensis mandat, quatinus pro Johanne de Lapide canonico Treverensi, qui olim in ecclesia Argentinensi receptus fuerit in canonicum, sed per constitutionem pape super revocatione receptionum editam[2] destitutus fuerit, receptionem predictam et omne jus acquisitum ad efficaciam roboris et juris pristini reducat, si majoris et sanioris partis capituli predicte ecclesie ad id accedat assensus. «ex parte dilecti.» datum Anagnie 6 kalendas marcii anno sexto.[3] *1260 Februar 24 Anagni.*

Aus Reg. Vat. tom. 25 fol. 247.

227. Alexander IV papa . . preposito et capitulo ecclesie Argentinensis licentiam elargitur, Fridericum de Bechburc canonicum ecclesie Czouuczensis, qui creditur ecclesie illi existere fructuosus, in canonicum recipiendi ac providendi ei de prebenda, maxime quia canonicorum institutio et collatio prebendarum in ecclesia ipsa ad illos spectare dicitur et dictus canonicus in ea est personaliter residere paratus, non obstante statuto de certo numero canonicorum ipsius ecclesie juramento confirmatione apostolica roborato, eodem numero post receptionem ipsius in suo nichilominus robore duraturo.[4] «meritis laudabilis conversationis.» datum Anagnie 4 nonas junii anno sexto. *1260 Juni 2 Anagni.*

V aus Reg. Vat. tom. 25 fol. 252c.
Darnach Bernoulli Acta pont. Helv. I nr. 683.

---

[1] *Cardinalpriester Hugo von S Sabina war in den Jahren 1251 bis 1254 päbstlicher Legat für Deutschland.*

[2] *Vergl. S. 118 Anm. 4.*

[3] *Unterm gleichen Datum beauftragt Pabst Alexander IV den Contor der Straßburger St. Peterskirche für die Aufnahme des Clerikers Heinrich von Finstingen, eines Verwandten des Metzer Bischofs, in die Metzer Kirche Sorge zu tragen. Aus Reg. Vat. tom. 25 fol. 247.*

[4] In eundem modum scribatur eisdem pro Hermanno de Tiersten clerico in eadem ecclesia usque in finem. datum Anagnie 13 kalendas junii anno sexto. *1260 Mai 20 Anagni.*

In eundem modum scribatur eisdem pro Alberto de Blanken clerico in eadem ecclesia usque in finem. datum Anagnie 12 kalendas junii anno sexto. *1260 Mai 21 Anagni.*

228. *Aufzeichnung über die jährlichen Natural- bezw. Geldbezüge des Straßburger Domcapitels.* [*um 1260.*]

Hic incipiunt distributiones carnium per annum.

Jan. 1 Circumcisio domini dat mensurnarius dimidium servitium.[1]

Jan. 5 Vigilia Epiphanie non jejuniatur nec etiam dantur carnes neque denarii, quia transmutatum est in diebus rogationum.

Jan. 6 Epiphania domini mensurnarius dat plenum servitium.

Jan. 13 Octava epiphanie ut dominico die.

Jan. 20 Fabiani et Sebastiani ut in dominico die.

Jan. 21 Agnetis virginis ut dominico die.

De feodo[a] in Mollesheim duos frisgingos portarius ministrat.

Febr. 1 Brigide virginis vigilia.

Febr. 2 Purificatio sancte Marie plenum servitium.

De feodo[b] in Zebersdorf dimidium servitium portarius.

Febr. 5 Agathe virginis mensurnarius ut dominico die.

De Meinoltesheim[c] communitas 3 frisgingos et portarius ministrat.

Febr. 23 Vigilia Mathie apostoli.

Febr. 24 Mathie apostoli[d] . . . ut in dominico die de mensurna.

Et quia festum hoc sepius erit post septuagesimam, que dicitur brodewoch, nec habet certum locum in kalendario sicut alia festa per annum, hic autem notatum invenies, qualiter debeat ministrari. per totam enim ebdomodam dantur carnes sic videlicet: feria secunda et quarta feria ut in privatis diebus, feria autem tercia et quinta feria ac sabbato ut in dominico die, et merot omni nocte comedentibus in refectorio.

Item in quinquagesima, id est carnisprivium clericorum, dat mensurnarius in mane plenum servitium cum dignitate[e] de nocte comedentibus in refectorio dominis ebdomodariis capellanis et elemosinario. et de dimidio servitio dantur ad merot unicuique 2 carnes et decano 4 carnes et dimidia sulz unicuique et hec dantur feria secunda sequente in mane. et tunc carnes secande sunt ad unum frischingum plus vel minus secundum numerum, qui comederunt in refectorio. item nota quod carnes

a) *Unterm 31. Januar ohne Datenangabe in B.* b) *Unterm 4. Februar ohne Datenangabe in B.* c) *Unterm 17. Februar ohne Datenangabe in B.* d) *Folgt in B eine verwischte* v. e) cum dignitate *auf Rasur.*

---

1 *In derselben Handschrift fol. 1v ist aus gleicher Zeit vermerkt:* si autem festum fuerit de dimidio servitio, tunc de mane dat [2 denarios] unicuique, de nocte autem omnibus ut predictum est. [item] si festum fuerit de pleno servitio, de mane dat 4 denarios, de nocte per omnia ut prius tam officiatis quam aliis de prebendis. item feria quarta infra pentecostes dat etiam mensurnarius 2 denarios. item si festum Mathei Thome vel Mathie venerit in quartam feriam quatuor temporum, dat etiam mensurnarius 2 denarios et officiatis jus suum. Item nota de vigiliis apostolorum et aliorum sanctorum vigilias habentium et in sabbatis quatuor temporum item sabbatis etiam per jejunium preter primum et ultimum sabbatum dat etiam mensurnarius unicuique 1 denarium, si autem episcopus ordines celebraverit, dabit 2 denarios et prima dominica in jejunio dat etiam 2 denarios.

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

aucmentantur cum inferioribus carnibus ita videlicet et pensande, quod quelibet caro ponderet 12 libras vel 11 ad minus.[1]

Gregorii pape unicuique 6 denarii in matutinis. März 12

Item post hec nota in sancto die pasche [dat mensurnarius plenum ser]vitium cum tribus carnibus et omnibus [aliis ad plenum servitium pertinentibus]. feria secunda similiter in omnibus ministrat.

Item feria tercia dimidium servitium [de remediis] de feodo [in Bibelnheim] cum pfacelat, exceptis autem placentibus [et denariis pullorum, que sunt remissa] de eodem feodo. et hec procurat portarius.

Item feria quarta de Thalheim dimidium servitium per totum et similiter cum pfacelat. hoc etiam portarius procurabit ex officio suo.

Item feria quinta de Munversheim tres frisgingos etiam portarius procurat. feria autem sexta portarius de officio suo in refectorio fratribus vel, si parcitur ei, dat omnibus prebendatis et ministris unicuique 2 solidos, chori clericis autem dat unicuique 12 denarios presentibus in choro.[2]

Sabbato autem dat camerarius de camera plenum servitium per totum et similiter pfaccelat. et hoc similiter portarius procurabit.

Item in octava mensurnarius dat dimidium servitium, si autem mensurna incipit, tunc dat mensurnarius plenum servitium.

Item vigilia annuntiationis beate virginis. März 24

[Item in festo] beate virginis dimidium servitium. si autem venerit in jejunium, März 25 tunc [dantur de mane] unicuique 3 denarii, de [nocte domi]nis in refectorio 12 denarii [decano de officio. . .][a] dapifero, pincerne, preposito. . . . et cocis 12, [domicellis et ebdomadariis] 9; aliis autem non datur de nocte.[3]

Item Marci ewangeliste unicuique denarius, si autem veniet infra octavam pasche, Apr. 25 tunc dantur carnes, quia non jejuniatur infra octavam.[4]

a) *Raum für Angabe leergelassen, ebenso bei den folgenden Punkten.*

---

[1] *In derselben Handschrift ist auf fol. 11 Folgendes verzeichnet:* item nota quarta feria die cinerum incipit refectio in refectorio et datur unum ferculum de pissibus refectionem habentibus in refectorio et durat usque in cenam domini. postea incipit cena feria secunda post Quasimodogeniti et durat usque in quintam feriam post exaltationem sancte crucis diebus non feriatis. feriatis autem comedunt ibi rex et ebdomodarii propter merot, quod datur eis. postea comedunt idem ebdomodarii ibi usque ad festum Michahelis et 7 diebus post et tunc datur eis merot scilicet dominica nocte, feria tercia, quinta feria et sabbato. qui autem feria secunda et quarta ibi comedit, illi dantur 2 denarii tantum pro merot. item per totam ebdomodam paschalem etiam datur merot eis. item sciendum quod in jejunio de festis non dantur denarii pissium nisi secundum quod ibi continetur. item in natalibus et in die Johannis de mane non dantur crapelle et milchmuser propter servitia sed de nocte. item minutis etiam dantur denarii pissium in natalibus et scutelle et similiter in quadragesima et etiam quando datur cena, sed infirmis non dantur denarii pissium neque scutelle nisi laborantibus in acuta.

[2] *In derselben Handschrift fol. 4v an entsprechender Stelle des Kalendars:* ministrat portarius de porta cum tribus ferculis piscium de salmone et aliis optimis, dat etiam claretum insuper ad unamquamque scutellam 4 denarios vel cuilibet dat 2 solidos, si parcitur ei.

[3] *An entsprechender Stelle des Kalendars ist fol. 4 hinzugefügt:* istum festum est semper contiguum festivitati pascali, aliquando post pasca et etiam aliquando in jejunio.

[4] *Fol. 5 hinzugefügt:* preter feriam sextam.

Item nota in diebus rogationum[1] de mensurna de Wigershein dantur dominis et capellanis episcopi unicuique 16 denarii, decano de officio . . . dapifero pincerne et preposito. . . . cocis 12, domicellis et ebdomedariis. . . et [elemosinariis] . . . et cuilibet insuper 4 ova feria secunda. item feria tercia de mensurna de Geisbotsheim similiter datur. et feria quarta de mensurna de Lampertheim datur etiam simili modo.

Apr. 30 Item vigilia Philippi et Jacobi apostolorum non est vigilia, sed carnes ut in privatis diebus dantur.

Mai 1 Majus. Philippi et Jacobi ut in dominico die.

Mai 3 5 nonas maji, invencio sancte crucis ut in dominico die.

Mai 10 6 idus maji, Gordiani et Epimachi ut in dominico die.

Mai 16 17 kalendas junii, hic incipiunt ovine carnes dari.[2]

Mai 28 5 kalendas junii, de Rodeshein 4 frischingos ovinos, portarius hoc procurare tenetur.

Item hic nota vigiliam ascensionis, unicuique denarius 1.

Ascensio domini mensurnarius plenum servitium cum carnibus ovinis et porcinis.

Item vigilia pentecostes cellerarius dat denarium sicut in vigilia pasche.

Item in die pentecostes plenum servitium cum carnibus ovinis et porcinis, dignitate, denariis pullorum et integris placentibus.

Juni 15 17 kalendas julii, Viti et Modesti de Kolbotshein 4 [frischingos] ovinos, quos portarius tenetur procurare, et 20 pullos.

Juni 23 9 kalendas julii, vigilia Johannis baptiste dat prepositus de feodo de Owenhein dominis et capellanis episcopi unicuique 10 denarios,[3][a] decano ex officio 3, dapifero et pincerne 3, domicellis et ebdomodariis [11] et elemosinariis 9. item si portarius fuerit dies dominica, tamen dantur sic.

Juni 24 8 kalendas julii, Johannis baptiste mensurnarius dat plenum, [cui] dat in supplementum prepositus de Innenhein 4 frischingos [ovinos et] tria quartalia frumenti et 40 pullos et 4 $^1/_2$ amam. de hiis ministrat [ipse] omnibus unicuique secundum statum suum.

Juni 28 4 kalendas julii, vigilia Petri et Pauli denarios pissium[4] dat prepositus de Owenhein, sicut in vigilia Johannis baptiste.

a) *Uebergeschrieben über* X *eine* IV.

---

1 *Fol. 10 hinzugefügt:* quia variatur in kalendario omni anno.

2 *Fol. 5^v hinzugefügt:* in coquina.

3 *Fol. 6 an gleicher Stelle des Kalendars* 16, *bei den folgenden Angaben aber ist Lücke gelassen.*

4 *In derselben Handschrift ist fol. 1^r Folgendes vermerkt:* Hic autem nota de denariis pissium. si festum aliquod veniet in sextam feriam, de quo mensurnarius ministrare deberet ut in die dominico, tunc [de mane dat] unicuique 2 denarios, semper dicitur de presentibus, de nocte [dominis in] refectorio presentibus 12 denarios, de officiis insuper decano dapifero pincerne. . ., ubicunque locorum sunt, preposito autem nunquam datur nisi quando presens est. item cocis dantur etiam 12 de nocte tantum domicellis et ebdomadariis 9, aliis autem non datur de nocte, *und vorher* nota de denariis caseorum de qualibet secunda feria, quarta et sexta feria dat mensurnarius presentibus in civitate unicuique 2 denarios, insuper decano . . . dapifero et pincerne . . . de officiis eorum ubicunque locorum sunt, preposito autem non datur nisi quando presens est. si vero festum [veniet] in aliquam predictarum dierum, de quo festo carnes dantur [vel denarii piscium], de illa die non dantur denarii caseorum.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

3 kalendas julii, Petri et Pauli apostolorum dimidium servitium unicuique[a] carnem 1 ovinam et dimidiam porcinam et dimidium bug ac denarium 1. *Juni 29*

2 kalendas julii, commemoratio Pauli ut in dominico die. *Juni 30*

4 nonas julii, Udalrici episcopi ut in dominico die. insuper de Egensheim 4 frischingos ovinos portarius procurabit. *Juli 4*

3 idus julii, Heinrici imperatoris de Sletstat plenum servitium. portario presentantur scilicet 4 frischingi ovini et 2 porcini, 7 solidi, 12 gewage caseorum, tria quartalia lactis, 110 ova et $^1/_2$ libra piperis, de hiis ipse ministrat omnibus. item mensurnarius ut in dominico die.[b] *Juli 13*

Idus, Margarete de Kolbotsheim in refectorio servitur vel denarii dantur.[c] *Juli 15*

[12 kalendas augusti], Arbogasti ut in [dominico] die. insuper de Urnheim[d] 4 frischingos ovinos et 44 pullos[1] et 12 scapulas siccatas, ova, sagum et accetum ad jussol faciendum. *Juli 21*

11 kalendas augusti, Marie Magdalene servitium in refectorio communitas dat cum.[2] *Juli 22*

9 kalendas augusti, vigilia Jacobi apostoli. *Juli 24*

8 kalendas augusti, Jacobi apostoli dimidium servitium. *Juli 25*

3 nonas augusti, inventio sancti Stephani ut dominico die. *Aug. 3*

8 idus augusti, Syxti pape dimidium servitium. *Aug. 6*

5 idus augusti, vigilia Laurentii prepositus denarios pissium dat de Owenhein sicut in vigilia Johannis baptiste. *Aug. 9*

4 idus augusti, Laurentii martyris dimidium servitium. *Aug. 10*

19 kalendas septembris, vigilia assumptionis sancte Marie. *Aug. 14*

18 kalendas septembris, assumptio beate virginis. hic incipiunt carnes porcine cum pleno servitio. *Aug. 15*

15 kalendas septembris, de Rinstet 3 frisgingos, quos dividit portarius. *Aug. 18*

11 kalendas septembris, octava assumptionis ut dominico die. *Aug. 22*

10 kalendas septembris, vigilia Bartholomei apostoli. *Aug. 23*

9 kalendas septembris, Bartholomei apostoli dimidium servitium. *Aug. 24*

4 kalendas septembris, decollatio Johannis, dedicatio ecclesie, mensurnarius plenum dat servitium. *Aug. 29*

7 idus septembris, hic dantur carnes, quia non est vigilia.[3] *Sept. 7*

6 idus septembris, nativitas beate virginis, plenum servitium. *Sept. 8*

18 kalendas octobris, exaltatio sancte crucis ut in dominico die. *Sept. 14*

12 kalendas octobris, vigilia Mathei apostoli. *Sept. 20*

11 kalendas octobris, Mathei apostoli dimidium servitium. *Sept. 21*

a) dimidium — unicuique *auf Rasur.* b) item — die *mit dunklerer Tinte hinzugefügt.* c) vel — dantur *mit dunklerer Tinte hinzugefügt.* d) Urnh *scheint etwas später von andrer Hand eingefügt.*

---

1 *Fol. 7 an gleicher Stelle des Kalendars* 40 pulli, *dagegen von* ova *ab das Uebrige fehlend.*

2 *Fol. 7 an entsprechender Stelle* vel denarios.

3 *Fol. 7v an gleicher Stelle des Kalendars:* non est vigilia, sed dantur carnes ut in privatis diebus.

Sept. 22 10 kalendas octobris, Mauricii et sociorum ejus ut in dominico die.

Sept. 25 7 kalendas octobris, de Butenhein dimidium servitium, quod portarius dividit.

Sept. 29 3 kalendas octobris, Michahelis archangeli plenum servitium.

Sept. 30 2 kalendas octobris, de Scherchein 2 frisgingos, hos dividit portarius.

Oct. 11 5 idus octobris, de Offenburg plenum servitium.[1] [a]

Oct. 15 Idus octobris, Aurelie virginis ut in dominico die.

Oct. 18 15 kalendas novembris,[b] Luce ewangeliste de Wilgolthein 3 frischingos et 3 1/2 solidos ad hunrepfenninge, hec portarius dividit.

Oct. 27 6 kalendas novembris, vigilia Symonis et Jude apostolorum.

Oct. 28 5 kalendas novembris, Symonis et Jude apostolorum de Northus plenum servitium cum omnibus attinentiis, portarius etiam dividit.[c]

Oct. 31 2 kalendas novembris, vigilia omnium sanctorum.

Nov. 1 November. omnium sanctorum ut in dominico die.

Nov. 7 7 idus novembris, Florentii episcopi mensurnarius ut in dominico die, insuper de Danbach 2 frisgingos, hos dividit portarius.

Nov. 11 3 idus novembris, Martini episcopi mensurnarius ut in dominico die, insuper de Dubenkein 3 frisgingos, hos dividit portarius.

Nov. 22 10 kalendas decembris, Cecilie virginis ut dominico die.

Nov. 25 7 kalendas decembris, Katherine virginis servitium dat communitas cum.[2]

Nov. 29 3 kalendas decembris, vigilia Andree apostoli.

Nov. 30 2 kalendas decembris, Andree apostoli dimidium servitium.

Dec. 3 3 nonas decembris, Attalle virginis ut dominico die.

Dec. 6 8 idus decembris, Nicolai episcopi [ut in] dominico die.

Dec. 13 Idus decembris, Lucie virginis ut in dominico die.

Dec. 20 13 kalendas januarii,[d] vigilia Thome apostoli.

Dec. 21 12 kalendas januarii, Thome apostoli dimidium servitium preter crapellos et placentas et denarios.[3]

Dec. 24 9 kalendas januarii, vigilia nativitatis domini.

Dec. 25 8 kalendas januarii, nativitas domini plenum servitium cum 3 carnibus et omnibus aliis attinentiis.[4]

Dec. 26 7 kalendas januarii, Stephani prothomartyris ut dominico die.

a) *Daneben von etwas späterer Hand ein fast ganz verblichener Eintrag, von dem nur einzelne Worte lesbar sind:* . . . de feodo . . . 2 baccimina altero manuterium. b) *Hier wie in den drei folgenden Einträgen* novembris *von etwas späterer Hand nachgetragen.* c) *Von etwas späterer Hand hinzugefügt:* et mansurnarius 1/2 servicium. d) *Hier wie bei den folgenden Einträgen* januarii *von etwas späterer Hand nachgetragen.*

---

[1] *Fol. 8c hinzugefügt:* portarius ministrat.

[2] *Fol. 9 an gleicher Stelle des Kalendars:* servitium in refectorio vel denarios in choro, prout tunc ordinabunt.

[3] *Fol. 9c an entsprechender Stelle:* dimidium servitium exceptis denariis et dignitate.

[4] *Fol. 10 hinzugefügt:* si autem veniet in sextam feriam, tunc de mane unicuique 4 denarii, item de nocte in refectorio dominis . . . *das Folgende radirt.*